

Länstyrelsen
i Jönköpings län

BESLUT

Datum
2021-03-25

Beteckning
567-4483-2020

Sida 1/6

VAGGERYDS KOMMUN
Ankom

2021-04-14

Karl-Oskar Lund
Samhällsavdelningen
010-223 64 91
Karl-oskar.lund@lansstyrelsen.se

Vaggeryds kommun
Box 43
568 21 SKILLINGARYD

Föreläggande om att anordna allmän vatten- och avloppsanläggning i Bönstorp området Sandsjön-Fängen*, Vaggeryds kommun

Beslut 2021-04-13:
*Rättat enligt 36 §
förvaltningslagen
(2017:900).

Emma Willaredt
Avdelningschef

Helena Bäckman
Miljöskyddshandläggare

Beslut

Länstyrelsen förelägger Vaggeryds kommun, med stöd av 6 och 51 §§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, att ordna allmän vatten- och avloppsanläggning för området Sandsjön-Fängen (Rastad-Åhult-Hokavägen), nedan kallat området, som i bilaga 1 har markerats med blåa begränsningslinjer. (Kartan har tagits fram av Vaggeryds kommun)

Vaggeryds kommun ska inkomma med förslag på detaljerad avgränsning av VA-området senast sex månader efter att detta beslut vunnit laga kraft.

Den allmänna vatten- och avloppsanläggningen ska vara beslutad och tagen i drift senast den **1 juli 2026**.

Kommunens beslut med tillhörande karta över verksamhetsområdet inom vilken allmänna vattentjänster kommer att tillgodose ska inges till Länstyrelsen senast sex månader efter genomförd utbyggnad. Kartan ska även inges digitalt (shapefil) i format RT90 eller SWEREF 99.

Bakgrund

Miljö- och byggnämnden inkom den 4 maj 2020 till Länstyrelsen med en begäran om inrättande allmän vatten- och avloppsanläggning enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster. I begäran anger nämnden bland annat följande. Miljö- och byggnämnden i Vaggeryds kommun anser att det finns ett behov av en samlad lösning för vatten- och avloppsanordningar i nedan beskrivna områden. Nämnden anser även att det är viktigt att kommunen ser över och planerar den framtida VA-försörjningen för att säkerställa att § 6 lagen om allmänna vattentjänster uppfylls. Miljö- och byggnämnden begär därför att Länstyrelsen utreder kommunens skyldighet att tillhandahålla allmänna vattentjänster enligt lagen om allmänna vattentjänster i nedan beskrivna områden.

Fängen och Sandsjön

Miljö- och byggförvaltningen har inventerat enskilda avlopp längs med Fängen och Sandsjöns västra strand med omnejd. Jordarten i området är nästan uteslutande sand. Flera sträckor längs med Fängen och Sandsjöns västra strand är LIS-område men också omvandlingsområde då allt fler hus blir permanentboende. Från översiktsplanen, i tillägg om landsbygdsutveckling i strandnära områden, står det att kommunalt vatten och avlopp ska inom en överskådlig framtid byggas ut längs de båda sjöarna ner mot Käringsjön och sedan anslutas till överföringsledningen mellan Vaggeryd och Hok. I dagsläget finns dock ingen plan på när eller om ett verksamhetsområde ska inrättas. Rastad fritidsby är detaljplanelagt och är ett område som gradvis övergår från fritidsbebyggelse till permanentboende. Totalt finns det inom hela området ca 150 fritidshus varav ett 90-tal är belägna inom 100 meters avstånd från sjöstränder och cirka 10 permanenthus.

Vaggeryds kommun arbetar med inventeringen enligt Havs- och vattenmyndighetens metod med "Grönt, Gult och Rött avlopp". Vid inventeringen 2019 valde förvaltningen att inventera de fastigheter med avloppsanordningar som är 15 år eller äldre eller där uppgifter saknades helt. För Rastad fritidsby innebar det att det var 29 bostäder som berördes av inventeringen. När alla svar på enkäten som skickades ut hade inkommit till förvaltningen gjordes en samlad bedömning av området. Förvaltningen gjorde bedömning att 25 bostadshus hade avlopp motsvarande "Rött", det vill säga 86 % av alla inventerade avlopp i fritidsbyn. I områdets södra del kring Sandsjön, Tängsjön och Käringsjön karaktäriseras terrängen av sandig mö som huvudsakligen täcks av tallskog. Marken består mestadels av sand vilket ställer krav på skyddsnivå då vattentransporten i marken är snabb och reduceringen av smittämnen och näringsämnen från avloppsvatten är tidsberoende. Det finns många dricksvattenbrunnar, främst spetsbrunnar, i området. Fängen har en hög biologisk funktion och innehåller även enstaka raritetsvärdar. Området i sin helhet är mycket attraktivt för det rörliga friluftslivet då det ligger nära Vaggeryd och Hok och utnyttjas av invånarna på dessa orter.

Linnesjön

Längs med Linnesjöns nordvästra strand ligger Mölnarps fritidsområde. Området består av sammanhållen bebyggelse med ett 25-tal hus, ursprungligen uppförda som fritidshus. Området söder om fritidsområdet är LIS-område. Jordarterna består främst av berg, morän och isälvsediment med mycket grunda jordlager, 3-5 m, och högt grundvatten. I översiktsplanen har kommunen gjort bedömningen att det inte är godtagbart med enskilda avlopp i detta område. Det framgår dock också i översiktsplanen att för att kunna ordna bra avloppsrening under dessa förhållanden är det gemensamma lösningar för fritidshusen vid sjön som är

nödvändigt. Enligt ÖP kan det på sikt bli aktuellt med kommunalt vatten och avlopp även här, men någon tidsplan eller beslut på när det skulle ske finns ännu inte.

Ärendet har remitterats till Vaggeryds kommun och yttrandet inkom till Länsstyrelsen den 29 oktober 2020. I yttrandet anger kommunstyrelsen att VA-område i Rastad tillstyrks och att kommunalt VA-område för Linneshöjden ska beaktas i kommande arbete med en långsiktig VA-plan.

Länsstyrelsens bedömning

SANDSJÖN-FÄNGEN

Vattenförekomsterna Fängen och Sandsjön har hög status gällande näringsämnen grundat på de undersökningar som genomförts. De undersökningar som ligger till grund är från 2010 och 2013 och består av enstaka mätvärden. Näringsituationen kan därför ha förändrats sedan dess. Belastningen från enskilda avlopp från Fängens delavrinningsområde är enligt SMHI:s vattenweb beräknat till 16 kg totalfosfor per år och från Sandsjöns delavrinningsområde till 18 kg totalfosfor per år. I vattenförekomster nedströms sjöarna är halterna av totalfosfor högre. Här finns även regelbundna mätningar.

Lagan: Stödtorpaån-Sandsjön

Halterna i nedre delarna av denna vattenförekomst har ökat tydligt under perioden 2010-2018 och har därefter varit på en nivå på 23-24 ug tot-P/l. Gränsen mellan god och måttlig status gällande näringsämnen är 24,3 ug totalfosfor per liter. Länsstyrelsen bedömer att det finns en risk för otillåten försämring i Lagan nedströms sjöarna om bebyggelsen kring sjöarna byggs ut utan anslutning till kommunalt VA. I vattenförekomsten nedströms Lillån-Stödtorpaån är halterna 37 - 38 ug Tot-P/l och vattenförekomsten har måttlig status med avseende på näringsämnen. Största påverkan kommer från industri men för att nå god status behöver även andra åtgärder vidtas till exempel att minska belastningen från enskilda avlopp.

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till vad som framkommit i ärendet att nuvarande vatten- och avloppsförhållanden inom området Sandsjön-Fängen är sådana att de med hänsyn till behovet av att skydda människors hälsa och skyddet av miljön måste lösas snarast. Länsstyrelsen bedömer att området uppfyller kriterierna i 6 § lagen om allmänna vattentjänster och att arbetet med att lösa vatten- och avloppsfrågan i området bör påskyndas. Att ansluta befintlig och eventuellt planerad bebyggelse i området till allmän VA-anläggning och att låta området ingå i kommunalt verksamhetsområde för allmänna vattentjänster bedöms av Länsstyrelsen som såväl tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt som miljömässigt motiverat att genomföra.

Länsstyrelsen förelägger därför kommunen att ordna allmän vatten- och avloppsanläggning för de sammanhängande fastigheterna inom området i Sandsjön-Fängen, angivet i bilaga 1.

Lagen om allmänna vattentjänster anger att allmänna VA-anläggningar ska komma till stånd så snart som möjligt. Länsstyrelsen har dock förståelse för att det krävs en viss planerings- och genomförandetid för att anordna en allmän VA-anläggning, varför kommunen bör medges rimlig tid för att uppfylla sina skyldigheter. Länsstyrelsen anser att en tidsperiod av cirka 5 år är rimlig i det aktuella fallet. Utbyggnad av allmän vatten- och avloppsanläggning för området ska därför vara klar senast **den 1 juli 2026**.

Länsstyrelsens beslut innebär inget ställningstagande till vilken teknisk lösning som är lämpligast.

Länsstyrelsen anser att det i nuläget inte är nödvändigt att förena föreläggandet med vite.

LINNESJÖN

Linnesjön har hög status gällande näringsämnen grundat på de undersökningar som genomförts. Dock finns endast ett mätvärde för sjön, ett augustivärde från 2010. Provet har tagits i södra delen av sjön där djuphålan finns och speglar troligen inte förhållanden i den norra delen. Belastningen från enskilda avlopp från Linnesjöns avrinningsområde är enligt SMHI:s vattenweb beräknat till 112 kg totalfosfor per år. Fler mätningar behöver genomföras för att bedöma aktuell näringsstatus. Området behöver utredas närmare gällande näringsbelastningen och fler mätningar av totalfosfor behöver genomföras lämpligtvis i sjöns utlopp för att bedöma aktuell näringsstatus. Länsstyrelsen bedömer att detta kan göras i samband med arbetet med framtagande av en strategisk VA-plan och delar Miljö- och byggnämndens bedömning att en strategisk, kommunövergripande VA-plan behövs. Länsstyrelsen bedömer med hänvisning till ovanstående att det i dagsläget är lämpligare att kommunen i en strategisk VA-plan tar fram en utbyggnadsplan som täcker hela kommunen och avstår från att förelägga kommunen om inrättande av VA-område för Linnesjön.

Grund för föreläggande

Av 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster framgår att kommunen, om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

Enligt 51 § lagen om allmänna vattentjänster utövar länsstyrelserna tillsyn över att kommunen fullgör sin skyldighet enligt 6 § samma lag, dvs. att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Länsstyrelsen kan förena föreläggandet med vite.

Om förutsättning enligt 6 § nämnda lag är uppfyllt inträder en skyldighet för kommunen att ordna allmän anläggning för avlopp oavsett om detaljplan finns för området eller inte. En generell tillämpning att inte införliva områden utan detaljplan i verksamhetsområde är inte förenlig med lagen om allmänna vattentjänster.

För att hälsorekvisitet ska anses vara uppfyllt krävs att det kan förväntas att den allmänna VA-anläggningen förhindrar eller åtminstone väsentligt motverkar påtagliga olägenheter på människors hälsa. Eftersom skyldigheten att inrätta en VA-anläggning knutits till behovet av hälsoskydd, har skyldigheten inte ansetts omfatta krav på att inrätta en allmän VA-anläggning för att tillgodose industriella anläggningars behov av vattentjänster.

För att miljörekvisitet ska anses vara uppfyllt krävs att det kan förväntas att den allmänna VA-anläggningen förhindrar eller åtminstone väsentligt motverkar påtagliga olägenheter i miljön.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, genom skrivelse till Länsstyrelsen - se bilaga 2 (formulär 43).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Emma Willaredt med miljöskyddshandläggare Karl-Oskar Lund som föredragande. I beslutet har även enhetschef Bernard Jaldemark deltagit.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Bilaga

1. Karta med aktuellt område för allmän vatten- och avloppsanläggning

2. Hur man överklagar

Utskrift

E-delgivning

Kopia

Miljö- och byggnämnden i Vaggeryds kommun
Samhällsavdelningen (Emma Willaredt)
Naturavdelningen (Bernard Jaldemark)
teo.magnussonbejving@vaggeryd.se

Formulär 43

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN VID VÄXJÖ TINGSRÄTT

VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelse ska du <ul style="list-style-type: none"> • tala om vilket beslut du överklagar, till exempel genom att skriva ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet • redogöra för varför du tycker att Länsstyrelsens beslut är felaktigt • redogöra för hur du vill att beslutet ska ändras Du kan anlita ombud att sköta överklagandet åt dig. Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din mening, så bör du skicka med det.
TILL VEM LÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Din skrivelse ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen och inte till Mark- och miljödomstolen. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner du längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse inom tre veckor från den dag då du fick del av beslutet , annars kan ditt överklagande inte prövas. Om en part som företräder det allmänna (bland annat kommunala nämnder) överklagar beslutet, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades (beslutsdagen).
NAMNUPPGIFTER M.M.	Skriv tydligt ditt namn, person-/organisationsnummer, postadress, telefonnummer där du kan nås, e-postadress och eventuellt övriga uppgifter som behövs för att handlingar och information ska kunna skickas till dig.

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Bilaga 1

Sida 1/3

Datum
2021-03-25

Beteckning
567-4483-2020

D:\Program Files\Formpipe Software A8\Document Converter by
Formpipe\AppData\Batch\Batch_3766901EDCF440A88D3C90B34615950F\8163CF425C9B47CA8DB9A4A2EBD32AC8.docx

Länsstyrelsen i Jönköpings län | Besöksadress Hamngatan 4, Jönköping | Postadress 551 86 Jönköping
Telefon 010-22 36 000 | Fax 010-22 36 110 | E-post jonkoping@lansstyrelsen.se | Webbplats www.lansstyrelsen.se/jonkoping

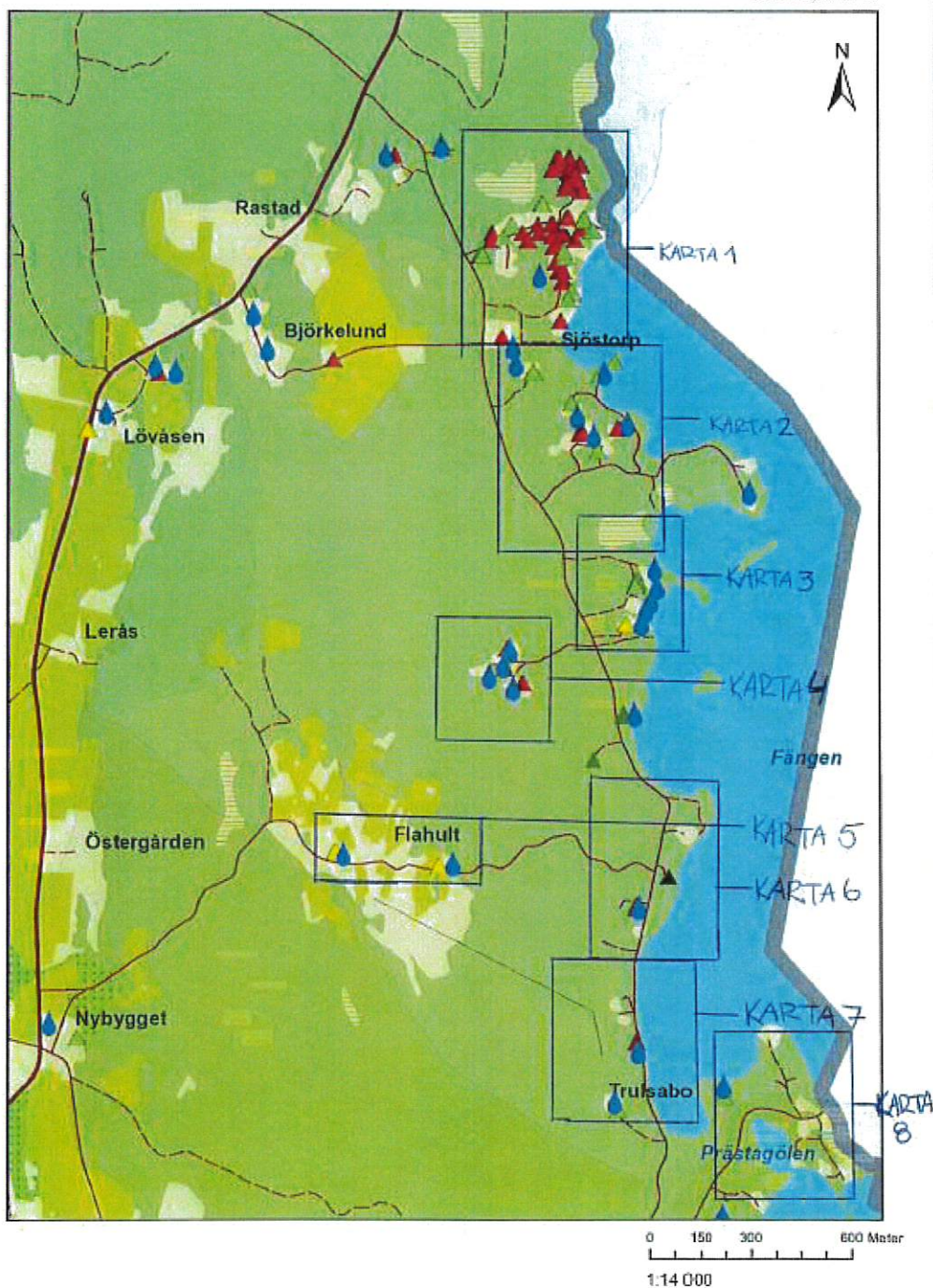

Bilaga till föreläggande om att anordna allmän vatten- och avloppsanläggning i området Sandsjön-Fängen, Vaggeryds kommun, sida 1

Rastad -Åhult

Datum: 2020-04-16

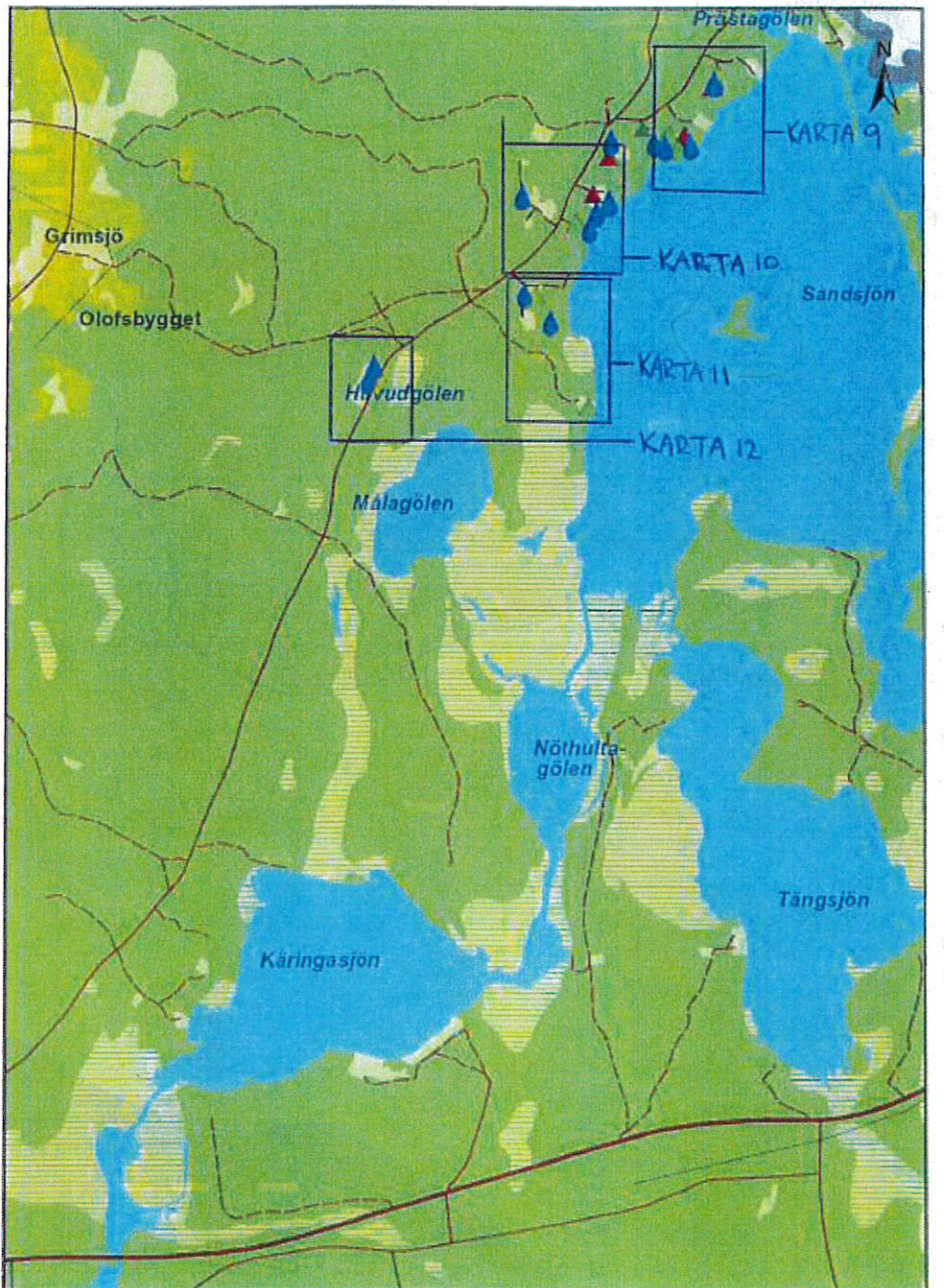

Bilaga till föreläggande om att anordna allmän vatten- och avloppsanläggning i området Sandsjön-Fängen, Vaggeryds kommun, sida 2

Åhult - Hokavägen

Datum: 2020-04-16

0 150 300 600 Meter
1:14 000